

## Тематичний план

№ п/п	Тема дисципліни	Кількість годин	Зміст самостійної роботи	Форма поточного контролю
1.	Мовлення як предмет стилістики і культури мовлення. Два рівні володіння українською літературною мовою: мовлення правильне (норми літературної мови) і комунікативно доцільне (змістовність, точність, логічність, виразність, доречність).	2	1. Мова – найважливіший засіб спілкування людей. 2. Практична стилістика і культура мовлення. Стилiстичні засоби фонетики. 3. Культура мови. Норми культури мови.	Усне опитування
2.	Конспект прочитаного, тематичні виписки, план, тези.	2	1. Як працювати самостійно з історичним джерелом інформації. 2. Як готуватися до семінару. 3. Робота з газетними статтями. 4. Робота з цитатами.	Усне опитування, письмова робота (створення конспектів, тематичних виписок, плану, тез)
3.	Стилiстичне забарвлення граматичних понять і граматичних форм.	2	1. Стилiстичне забарвлення граматичних понять і граматичних форм. 2. Відміни іменників. 3. Розряди прикметників за значенням. 4. Розряди прислівників за значенням. 5. Ступені порівняння прикметників і прислівників.	Письмова робота, індивідуальні карткові завдання
4.	Пунктограми у складному реченні.	2	1. Синтаксичні синоніми. 2. Синонімічна заміна складних речень з метою посилення тієї чи іншої стилістичної ознаки. 3. Інтонування різних видів складних речень.	Диктант з граматичним завданням; тестові завдання
5.	Студентський проект удосконалення власного мовлення (проведення діагностичної роботи і визначення індивідуальних проектів змісту, форм і методів удосконалення мовної і мовленнєвої компетенції студентів).	2	1. Історія виникнення методу проектів. 2. Особливості роботи в групі. 3. Етапи роботи над проектом.	Усне опитування, презентація проектів

## Самостійна робота № 1

**Тема:** Мовлення як предмет стилістики і культури мовлення. Два рівні володіння українською літературною мовою: мовлення правильне (норми літературної мови) і комунікативно доцільне (змістовність, точність, логічність, виразність, доречність).

### План

1. Мова – найважливіший засіб спілкування людей.
2. Практична стилістика і культура мовлення. Стилiстичні засоби фонетики.
3. Культура мови. Норми культури мови.

### Література

#### Основна:

1. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2005.
2. Мацько Л. І., Кравець Л.В. Культура фахової мови. – К.: Академія, 2007.
3. Пономарів О. Д. Культура слова: Мовностилістичні поради: Навчальний посібник. 2-ге вид., стереотип. – К.: Либідь, 2001. – 240с.

#### Додаткова:

1. Глазова О. П. Українська мова. Підручник для 10 класу. – К.: Зодіак-ЕКО, 2010.
2. Ладоня В. О. Українська мова. Посібник для підготовки молодших спеціалістів вищих навчальних закладів. К.: Вища школа, 2001.
3. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 2007.

### Питання для самоперевірки

1. Чому національну мову вважають духовною основою нації?
2. Яке значення для народу має збереження і повноцінне функціонування його мови? Чому?
3. Доведіть, що мова – найважливіший засіб спілкування людей.
4. Як розрізнити поняття «культура мови» і «культура мовлення»?
5. Що називається стилістикою?
6. Чим стилістика мови відрізняється від стилістики мовлення?
7. Назвіть стилістичні засоби фонетики. Наведіть приклади.
8. Розкрийте два рівні володіння українською літературною мовою?
9. Як досягти високого рівня культури мовлення?
10. Які ви знаєте види норм української літературної мови?

Студентам **рекомендується** оформити самостійну роботу у вигляді опорного конспекту.

## Самостійна робота № 2

**Тема:** Конспект прочитаного, тематичні виписки, план, тези.

### **План**

1. Як працювати самостійно з історичним джерелом інформації.
2. Як готуватися до семінару.
3. Робота з газетними статтями.
4. Робота з цитатами.

### **Література**

#### **Основна:**

1. Біляєв О. М. та ін. Українська мова: Підручник для 10-11 кл. – К.: Освіта, 2000.
2. Борис Л. М., Швець О. П. Українська мова. Навчальний посібник.– Чернівці, 2006.
3. Глазова О. П. Українська мова. Підручник для 10 класу. – К.: Зодіак-ЕКО, 2010.

#### **Додаткова:**

1. Зубков М. Українська мова. Універсальний довідник.– Харків: Школа, 2009.
2. Олійник О. Б. Українська мова. Підручник для 10-11 класів. – К.: Вікторія, 2003.
3. Український правопис. – К.: Наукова думка, 2004.

### **Питання для самоперевірки**

1. Як працювати самостійно з історичним джерелом інформації? На що звернути увагу насамперед?
2. З чого слід розпочинати підготовку до семінару?
3. Як визначити достовірність статті на історичну тему?
4. У чому полягає робота з газетними статтями?
5. Яких вимог слід дотримуватися при роботі з цитатами?

Студентам **рекомендується** оформити самостійну роботу у вигляді опорного конспекту, тез.

## Самостійна робота № 3

**Тема:** Стилiстичне забарвлення граматичних понять i граматичних форм.

### **План**

1. Стилiстичне забарвлення граматичних понять i граматичних форм.
2. Вiдмiни iменникiв.
3. Розряди прикметникiв за значенням.
4. Розряди прислiвникiв за значенням.
5. Ступенi порiвняння прикметникiв i прислiвникiв.

### **Лiтература**

#### **Основна:**

1. Бiляев О. М. та iн. Українська мова: Пiдручник для 10-11 кл. – К.: Освiта, 2000.
2. Борис Л. М., Швець О. П. Українська мова. Навчальний посiбник.– Чернiвцi, 2006.
3. Глазова О. П. Українська мова. Пiдручник для 10 класу. – К.: Зодiак-ЕКО, 2010.
4. Ладоня В. О. Українська мова. Посiбник для пiдготовки молодших спецiалiстiв вищих навчальних закладiв. К.: Вища школа, 2001.

#### **Додаткова:**

1. Зубков М. Українська мова. Унiверсальний довiдник.– Харкiв: Школа, 2009.
2. Олiйник О. Б. Українська мова. Пiдручник для 10-11 класiв. – К.: Вiкторiя, 2003.
3. Український правопис.- К.: Наукова думка, 2004.

### **Питання для самоперевiрки**

1. Дайте визначення граматичного поняття i граматичної форми.
2. Назвiть розряди прикметникiв за значенням. Наведiть приклади.
3. За якої умови прикметники можуть переходити з одного розряду в iнший?
4. Вкажiть розряди прислiвникiв за значенням. Вiдповiдь iлюструйте прикладами.
5. Назвiть ступенi порiвняння прислiвникiв та прикметникiв.
6. Як творяться проста i складена форми ступенiв порiвняння прикметникiв, прислiвникiв?

### **Тренувальнi вправи**

**Методичнi вказiвки:** для виконання тренувальних вправ скористайтесь поданим вище теоретичним матерiалом.

**Вправа 1.** Поставте іменники I відміни:

у давальному відмінку однини: *доля, зоря, аптека, вільха, афіша, миша, голка, віра, гаєчка, вимога, Ілля, гуща, Болгарія, мрія, галька, сторінка;*

в орудному відмінку однини: *ескадрилья, стаття, демократія, обставина, туча, яблуня, огорожа, Софія, пісня, паща, фабрика, лінія, праця, межа, каша, Саша, втеча, круча, предтеча, вежа, лапша, тиша, душа, рожса, суша.*

**Вправа 2.** Складіть речення, використавши подані іменники в різних відмінках і числах. Визначте відміну іменників.

*Курча (курчатко), дівча (дівчатко), кошеня, цуценя, теля (телятко), лоша, поросся, каченя.*

**Вправа 3.** Утворіть вищий ступінь порівняння прикметників, поясніть зміни приголосних.

*Глибокий, дужий, дорогий, близький, слабкий, легкий, високий, молодий, багатий, тонкий, тяжкий, далекий, короткий, швидкий, низький, товстий, поганий, рідкий.*

**Вправа 4.** Знайдіть неправильно утворені форми ступенів порівняння прикметників і запишіть їх правильно.

*Старший, поганіший, старіший, менш мокріший, більш віддалений, найбільш здібніший, вузьчий, щонайдальший, найтовстіший, кращий, багатіший, багатший, менший, маліший, більш відданий, менш досвідчений, якнайдорожчий, ближчий, найменш грамотний.*

**Вправа 5.** Утворіть усі можливі форми ступенів порівняння прислівників:

*а) холодно, тепло, гаряче, твердо, м'яко, щедро, боляче, охайно, привабливо;*

*б) гарно, рано, далеко, зручно, глибоко, несамовито, сухо, різко, дорого;*

*в) часто, швидко, різко, голосно, просто, спрямовано, вузько.*

**Вправа 6.** Поясніть написання и та і в кінці прислівників, вставте пропущені букви. *Навік..., почаст..., безвіст..., трох..., по-вовч..., по-польск..., поноч..., утрнич..., анітрох..., по-заяч..., вноч..., опівноч..., по-дитяч... .*

**Вправа 7.** Складіть речення з такими прислівниками і співзвучними з ними словами:

*Навіки - на віки, назустріч - на зустріч, удень - у день, знизу - з низу, збоку - з боку, утрюх - у трюх, по-перше - по перше, доволі - до волі, по-батьківському - по батьківському, востаннє - в останнє, вголос - в голос, нарешті - на решті, угору - у гору, напам'ять - на пам'ять.*

Студентам **рекомендується** оформити самостійну роботу у вигляді опорного конспекту, таблиць.

## Самостійна робота № 4

**Тема:** Пунктограми у складному реченні.

### План

1. Синтаксичні синоніми.
2. Синонімічна заміна складних речень з метою посилення тієї чи іншої стилістичної ознаки.
3. Інтонування різних видів складних речень.

### Література

#### Основна:

1. Біляєв О. М. та ін. Українська мова: Підручник для 10-11 кл. – К.: Освіта, 2000.
2. Борис Л. М., Швець О. П. Українська мова. Навчальний посібник.– Чернівці, 2006.
3. Глазова О. П. Українська мова. Підручник для 10 класу. – К.: Зодіак-ЕКО, 2010.

#### Додаткова:

1. Зубков М. Українська мова. Універсальний довідник.– Харків: Школа, 2009.
2. Дудик П. С., Прокопчук Л. В. Синтаксис української мови. – К.: Академія, 2010
3. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. 2-ге видання, доповнене. – К.: Академія, 2011.

#### **Питання для самоперевірки. Тестові завдання.**

1. Правильним є твердження:

- А) У складносурядному реченні може бути лише дві граматичні основи.  
Б) Частини складносурядного речення обов'язково поєднуються сурядними сполучниками.  
В) Між частинами складносурядного речення завжди ставиться кома.  
Г) Частини складносурядного речення залежні одна від одної.

2. У реченні Темніли стрілки щавлю та смачно вабила конюшина (В. Дрозд) перед виділеним сполучником потрібно поставити:

- А) тире;  
Б) кому;  
В) крапку з комою

3. Установіть відповідність:

Смислові зв'язки у реченні: 1 єднальні; 2 розділові; 3 зіставні; 4 протиставні

А) Дрозди-чикотні зникли поміж дерев, а гілля горобини, ставши вільним і випроставиши, явило моєму поглядові якусь дивну голизу (Є. Гуцало).

Б) У різну пору дня лютневий сніг цвіте по-різному, проте зараз, ополудні, розцвів чи не найяскравіше (Є. Гуцало).

В) Скинеться зрідка у воді рибина, або нічний птах залопоче у темряві крилами (Б. Антоненко-Давидович).

Г) Горобці зірвалися при моєму наближенні з копиці сіна, та ще неподалік застрекотала сорока (Є. Гуцало).

4. Складносурядними є речення:

А) Над плесом озера я юність пригадав, вечірні небеса і посвист крил качиних... (М. Рильський).

Б) Згори гора дивилась у черлінь, і хилитався човен до човниці (М.Вінграновський).

В) Нестор ціпенів від страху, притулившись чолом до шибки, та відірвати погляду від вулиці не міг (Р. Іваничук).

Г) Лиш гори не стрічаються, а людям зустрітись можна в будь-якій порі (Л.Міріджанян).

Д) А соловейко-вакарушка не відмовляється ні від сухого листячка, ні від торішньої трави (Є. Гуцало).

5. Пунктуаційну помилку допущено в реченні:

А) І вечір гріє сині руки над жовтим вогнищем кульбаб (Л. Костенко).

Б) А він теж усіх обнімав, цілував і, не втримавшись, на радощах таки заплакав (В. Малик).

В) Подвір'я аж сяло чистотою і острівці квітів цвіли по ньому там і там (М. Красуцький).

Г) Човен висувається з-під верболозу чорним клинцем, і на воду сповзає дядькова тінь (Г. Тютюнник).

6. Перед сполучником і не потрібно ставити кому в реченні:

А) Земля ще спить і сниться їй весна, така квітуча, сонячна, рожева (Г. Дудка).

Б) Перед наметом догоряла ватра і козаки сиділи на землі (Д. Павличко).

В) Світло в хаті уже погасло і весь хутір поринув у густу темряву ночі (Г. Тютюнник).

Г) Корови зайшли вже далеко вперед і треба було їх наздоганяти (М. Стельмах).

7. У реченні Хоч козацька держава існувала не довго й займала лише частину української території, однак вона мала вирішальний вплив на розвиток національної свідомості (Із журналу) підрядна частина:

А) часу;

Б) з'ясувальна;

В) допустова;

Г) наслідку.

8. Схемі [], (), () відповідає речення:

А) У садку теж панує урочиста, замислена тиша, яка мимоволі примушує прислухатись до того, що діється в твоїй душі (Є. Гуцало).

Б) Якби подув вітер, якби подужчала на озері хвиля, то острівець міг би чи за хвилию поплисти, а чи за вітром злетіти вгору (Є. Гуцало).

В) Квітне сонях до сходу лицем, йому бджоли гудуть стоголосо, я усім говорила про це, та ніхто не хотів мене слухать (Г. Чубач).

Г) Коли ви не знаєте, як наші матері білили полотна, то ви багато чого втратили (За М. Стельмахом).

9. Установіть відповідність:

Вид підрядності: 1 однорідна підрядність; 2 неоднорідна підрядність; 3 послідовна підрядність; 4 послідовна і неоднорідна підрядність

А) Навіть коли підхопили пісню всі разом, було чути дзвінкий голос Сашка, що чайкою злітав над хвилиною інших голосів (В. Нестайко).

Б) Приїхали до лісу, в якому дід наобіцяв такі високі черешні, які більше ніде не ростуть, і такі смачні ягоди, які більше ніде не родять (Є. Гуцало).

В) Вночі Андрій довго не міг заснути, бо в хаті було видно од великих зірок на небі і густо пахло холодною м'ятою (Г. Тютюнник).

Г) Над притомленим завороженим степом стояла така тиша, що чути було, як знизу дихає колос ... (М. Стельмах).

10. Схема [], (), (), () відповідає реченню:

А) з послідовною підрядністю;

Б) з послідовною і однорідною підрядністю;

В) з неоднорідною підрядністю;

Г) з послідовною і неоднорідною підрядністю.

11. Пунктуаційну помилку допущено в реченні:

А) Орбіту літа дописав листок і ліг на стежку, що прямує в осінь (М. Боровко).

Б) Коли до тебе прилечу засяє все навкруг, як після теплого дощу в росі важкій зеленій луг (Д. Павличко).

В) Завжди приємно було згадувати все, що зробив доброго, бо тільки воно вводить нас у коло інших людей, робить їх братами, а не просто сусідами (В. Стус).

Г) Дикі гуси зчиняють таке верескливе телготання, що, почувши його, надовго не можеш витіснити із серця смутку (Із журналу).

12. Складнопідрядним реченням з підрядним означальним є речення:

А) І вже тиха-тиха пісня снується з висоти, де обнялися голубе небо і зелені голови співучих осокорів (І. Цюпа).

Б) Похибки друзів ми повинні вміти виправляти або зносити, коли вони несерйозні (Г. Сковорода).

В) І якщо впадеш ти на чужому полі, прийдуть з України верби і тополі (В. Симоненко).

Г) Повітря стало таким прозорим, що було далеко видно голі дерева понад шляхом ... (Г. Тютюнник)

Студентам **рекомендується** оформити самостійну роботу у вигляді опорного конспекту, таблиць.



## Самостійна робота № 5

**Тема:** Студентський проект удосконалення власного мовлення (проведення діагностичної роботи і визначення індивідуальних проектів змісту, форм і методів удосконалення мовної і мовленнєвої компетенції студентів).

### План

1. Історія виникнення методу проектів.
2. Особливості роботи в групі.
3. Етапи роботи над проектом.

### Література

#### Основна:

1. Осмоловський А., Василенко Л. Від навчального проекту до соціальної самореалізації особистості //Шлях освіти. – 2000. - №2. – С.34-37.
2. Пашковська Н.В. Шкільні освітні проекти як складові іміджу сучасного навчального закладу //Управління школою. – 2003. - № 35. – С24 – 25.
3. Перспективні освітні технології: Наук. – метод. посібник. /за ред. Г.С.Сазоненко. – К.: Гопак, 2000. – 560с. (112-201).

#### Додаткова:

1. Біляєв О. М. та ін. Українська мова: Підручник для 10-11 кл. – К.: Освіта, 2000.
2. Глазова О. П. Українська мова. Підручник для 10 класу. – К.: Освіта, 2010.
3. Полякова О. Український орфографічний словник. – Харків: Торсинг, 2004.

#### Питання для самоперевірки

1. Хто, коли і де найчіткіше розробив ідею створення «методу проектів»?
2. Хто ввів термін «проект» у навчальну практику і коли?
3. Що ми розуміємо під словосполученням «метод проектів»? Яка мета навчальних проектів?
4. Назвіть особливості роботи в групі.
5. Яка ваша роль у роботі над певним груповим проектом?
6. Визначте етапи роботи над проектом (груповим та індивідуальним).

Студентам **рекомендується** оформити самостійну роботу у вигляді опорного конспекту, презентації.